

FÖRETAG

Skattechöjningar
+33 miljarder kr

Skattesänkningar
-6 miljarder kr

HUSHÅLL

Skattechöjningar
+33 miljarder kr

Skattesänkningar
-13 miljarder kr

Skattechöjningarna uppdelade på företag och hushåll visar att båda grupperna drabbats ungefär lika hårt. Hushållen påverkas dock i högre grad genom att företag i viss mån kan flytta över höjd skatt till konsumenterna i form av högre priser.

TUNGT BOKSLUT

SKATTEPOLITIKEN UNDER MANDATPERIODEN VISAR PÅ BETYDANDE HÖJNINGAR FÖR ALLA MEDBORGARE

Skatterna har blivit en allt större börda att bära för medborgarna. Det visar bokslutet för regeringens skattepolitik under mandatperioden. Men det hade kunnat vara ännu värre. De sänkningar som trots allt genomförts innebär ändå segrar för opinionsarbetet för sänkta skatter.

Text: **Mats Lundström**

Under mandatperioden har ett stort antal skattehöjningar drabbat företag och hushåll. Finansdepartementet har lagt en matta av direkta eller indirekta höjningar som slår mot alla grupper i samhället, inklusive låginkomsttagare. Också pensionärerna har påverkats negativt, även om delar av den gruppen fått lägre skatt. Det visar Skattebetalarnas rapport *Mandatperiodens skattesmäll – regeringens genomförda eller aviserade förändringar på skatteområdet 2015-2018*.

Genom tufft opinionsarbete har vissa skattehöjningar motvilligt stoppats eller dämpats. Det gäller 3:12 (beskattningen av delägare i fåmansbolag vid vinstutdelning och kapitalvinst vid aktieförsäljning), exitskatten samt långsammare höjning av brytpunkterna 2018. Dessutom begränsades höjningen av arbetsgivaravgiften för äldre. Propositionen om vinstförbudet i välfärden röstades ner i början av juni. Sänkt skatt på pension har genomförts om än i långsam takt.

– Vi är mycket nöjda med att vårt arbete för att sänka skatten på pension

burit frukt. Det återstår en del, men mycket talar för fortsatt sänkt skatt för pensionärer under nästa mandatperiod, säger Christian Ekström, vd för Skattebetalarna.

MED STÖD FRÅN Skattebetalarna fick oppositionen regeringen att backa från två av tre skattehöjningar förra sommaren. Det skedde efter påtryckningar från alliansen om misstroendevotum. Även den hårt kritiserade

flygskatten har sänkts något jämfört med ursprungsförslaget.

– Vi har samverkat med olika organisationer som har liknande mål som vi. Stödet gav oppositionen nödvändig draghjälp för att väcka hotet om misstroendevotum som fick regeringen att backa. Resultatet är framför allt en

Christian Ekström

Sofia Linder

framgång för alla skattebetalare, kommenterar Christian Ekström.

SÄNKNINGARNA VÄGER ändå lätt i jämförelse med de många höjningarna, enligt chefekonom Sofia Linder som har sammanställt rapporten:

– Under mandatperioden har regeringen haft tydlig draghjälp av en stark konjunktur, men har inte haft förmågan att dra nytta av den när det gäller viktiga strukturella reformer på områden som bostads- och arbetsmarkna-

den, företagandet, integrationen samt skolan. Obalanser inom kommuner och landsting löses genom ökade statsbidrag i stället för genom effektivisering eller bättre prioriteringar av verksamheterna, säger hon.

NU ÄR DET TID FÖR BOKSLUT för regeringens skattepolitik. På följande sidor redovisas mandatperiodens påverkan på olika hushåll tillsammans med påminnelser om några av de större frågorna på skatteområdet som präglade mandatperioden. ■

” Under mandatperioden har regeringen haft tydlig draghjälp av en stark konjunktur.

Skattehöjningar 2015–2018

	Miljoner kronor
Höjda arbetsgivaravgifter för unga	18 730
Höjd bensinskatt, inklusive indexeringen 2017–2018	5 951
Försämrat Rot- och Rut-avdrag samt slopat läxrut	5 770
Slopad avdragsrätt pensionssparande	4 460
Försämrad brytpunkt, statlig inkomstskatt	2 930
Höjd skatt på sparande, ISK	2 790
Höjd marginalskatt (avtrappat jobbskatteavdrag)	2 710
Höjd energiskatt på el, helårseffekt 2018, skatteväxling för kärn- och vattenkraft (redovisas därför även under sänkningar)	2 380
Höjd resolutionsavgift (dold bankskatt)	2 180
Ny kemikalieskatt elektroniska produkter	1 980
Höjd skatt på tobak och alkohol	1 890
Höjda arbetsgivaravgifter för äldre (den särskilda löneskatten)	1 770
Bankskatt (avdragsförbud för ränteutgifter på vissa efterställda skuldförbindelser)	1 650
Höjd fordonsskatt för lätta fordon	1 555
Flygskatt (helårseffekt)	1 370
Malus - förhöjd fordonsskatt, nya bilar, den 1 juli (helårseffekt)	1 340
Måltidsrepresentation, slopad avdragsrätt	1 035
Förmånsbeskattning privata sjukvårdsförsäkringar, den 1 juli (helårseffekt)	1 170
Sänkt intäktsränta på skattekontot	730
Höjd koldioxidskatt	600
Lägre skattebefrielse vissa biodrivmedel	380
Höjd SINK-skatt för utlandsboende	370
Höjd skatt på termisk effekt i kärnkraft samt på naturgrus och bekämpningsmedel	350
Höjd beloppsgräns vid avdrag för resor	338
Höjd biomoms (6 till 25 %) ändrat filmstöd,	265
Slopad skattereduktion för välgörenhet	250
Höjd skatt på "elektrisk kraft"	190
Förvaltningsutgifter slopad avdragsrätt	180
Höjning av försenings- och kontrollavgifter	110
Slopad slussningsregel, moms	100
Ändrad beräkning av bilförmån, dyrare	84
Höjd koldioxidskatt i värmesektorn	80
Personalliggare i fler verksamheter	60
Sänkt energiskatt i Norrlandskommuner, men begränsad skattenedsättning för vissa	48
Punktskatt på e-cigaretter, den 1 juli 2018	30
Anpassning av investeraravdraget	18
Skattetillegg vid rättelse på eget initiativ	10
Totalt	65 854

SÅ TUNGA ÄR HÖJNINGARNA ...

66 miljarder i skattehöjningar under mandatperioden jämnt fördelat på företag och hushåll. Det är resultatet av en medveten ambition att öka statens kaka. Liten hänsyn har tagits till att många skatter skadar ekonomin och i förlängningen dränerar statsfinanserna.

Så gott som alla grupper i samhället har fått högre skatt de senaste åren. Höjda skatter för att anställa unga, höjd bensinskatt och höjda skatter på arbete utgör de storleksmässigt största höjningarna under mandatperioden.

En majoritet av regeringens skattehöjningar slår direkt mot jobb och företagande, vilket bromsar utvecklingen av svensk ekonomi.

– Särskilt allvarlig bland regeringens alla höjningar är de höjda marginalskatterna. Höga marginalskatter på arbetsinkomster är skadliga för ekonomin och minskar drivkrafterna till utbildning, arbete och företagande, säger chefekonomen Sofia Linder.

Det nedtrappade jobbskatteavdraget har resulterat i att Sverige har världens högsta marginalskatt på högre inkomster. Och den långsammare uppräknigen av brytpunkterna har medfört att fler

måste betala statlig inkomstskatt, med en marginalskatt på 52 procent.

FLERA AV HÖJNINGARNA som riktar sig mot företag drabbar i slutändan oftast individen. Exempelvis slår försämrat Rot- och Rutavdrag direkt mot individen samtidigt som efterfrågan minskar för företag verksamma i rot- och rutbranschen. Det gäller även flyg- och kemikalieskatten, som betalas av företagen men som sedan vältras över på konsumenterna genom högre priser.

Regeringen har även fört fram flera andra skatteförslag där det råder oklarhet om de kommer att genomföras vid fortsatt regeringsinnehav. Det handlar bland annat om kilometerskatt, nya skatteregler för företagssektorn och en utredning om stämpelskatt och fastighetspaketering. ■

... SÅ LÄTTA ÄR SÄNKNINGARNA

Skattesänkningarna uppgick till knappt 19 miljarder kronor och väger lätt jämfört med höjningarna. Mest positivt är att skattesänkningarna för pensionärerna är större än väntat.

Övriga sänkningar är spridda över ett stort antal småposter. En uppdelning på företag och hushåll visar att hushållen fick störst sänkningar.

– Viktiga sänkningar på arbete och företagande för att stärka svensk ekonomi och konkurrenskraft har uteblivit under mandatperioden. I stället har flera skadliga höjningar ägt rum, säger Sofia Linder chefekonom på Skattebetalarna.

Som en av de sista större reformerna återinförde regeringen den fackliga avdragsrätten. Den fanns med i förra årets höstbudget och återinfördes från juli 2018.

Det kostar statskassan cirka 2,7 miljarder på helårsbasis och innebär i praktiken en skattesänkning för cirka sju av tio anställda, som är

fackmedlemmar, på runt en hundralapp i månaden.

EN ANNAN REFORM som regeringen genomfört är Växa-stöd för enmansföretagare som anställer sin första medarbetare. Det är en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgiften som uppgår till cirka 1,9 miljarder.

Relativt stora sänkningar har genomförts när det gäller utvidgat Rut-avdrag (dock med sänkt maximalbelopp för 2016), sänkt skatt för sjuk- och aktivitetsersättning samt sänkt skatt för datorhallar och subventioner för elcyklar. ■

Illustration: Björn Gevert

Skattesänkningar 2015–2018

Miljoner kronor

Sänkt skatt för pensionärer	6 290
Skattereduktion för fackföreningsavgift, den 1 juli (helårseffekt)	2 700
Kommande skatteförändringar på energiområde , men skatteväxling: skattelättnad för kärnkraft- och vattenkraftverk men höjer skatten på el för hushåll och företag lika mycket (redovisas även under höjningar)	2 380
Växa stöd för enmansföretagare , sänkt arbetsgivaravgift (helårseffekt)	1 850
Bonus-miljöbilar , den 1 juli (helårseffekt)	1 250
Utvidgat Rut-avdrag , i två steg	1 000
Sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning	500
Längsiktiga spelregler för hållbara drivmedel	510
Sänkt skatt datorhallar (250 + 160 miljoner kronor)	410
Sänkt skatt på vissa biodrivmedel	320
Sänkt moms på förevisning av naturområden	320
Frivillig momsregistrering , om omsättningen understiger 30 000 kronor per år	277
Sänkt moms för enklare reparationer	270
Lättnader i beskattning av personaloptioner , i vissa fall	210
Undantag för moms för vissa posttjänster	170
Vissa förändringar av energiskatten på el, ger nettosänkning	140
Förenklingar inom företagsskatteområdet (underskottsreglerna)	50
Ändrad avyttringstidpunkt konkurs	50
Sänkt reklamskatt	40
Nya skatteregler i företagssektorn	30
Reduktionsplikt för minskning av växthusgasutsläpp från bensin och diesel (halvårseffekt, och resulterar i en skattehöjning 2019)	30
Avdrag för klimatkompensation genom borttagning av utsläppsrätter	5
Lika beskattning av dieselbränsle i båtar och arbetsmaskiner inom vattenbruk, skogsbruk och jordbruk	0,4
Totalt	18 802

Mandatperiodens nettohöjning hamnade på 47 miljarder. (66 minus 19).

47

KRONOR

NEJ!

Det kostar statskassan cirka 2,7 miljarder på helårsbasis och innebär i praktiken en skattesänkning för cirka sju av tio anställda, som är

Straffbeskattningen av bilar slår blint

Skattebetalarna har under mandatperioden drivit en kampanj för en rättvisare beskattning av bilisten. Samtidigt har regeringen gjort allt för att försvåra för bilisterna, inte minst på landsbygden.

I augusti 2014, mitt under brinnande valrörelse, lovade finansministerkandidaten Magdalena Andersson att bensinskatten inte skulle höjas. Det var ju redan "jättedyrt att tanka".

Sedan dess har bensinskattorna höjts – varje år. Kreativiteten vad gäller nya skatter har varit imponerande. Exempelvis har regeringen lyckats få till en årlig skatthöjning på drivmedel genom en automatisk uppräknings som inte ens behöver godkännas av riksdagen.

Regeringen har även infört ett så kallat bonus-malussystem som ger bonus till nya bilar med väldigt låga utsläpp. Det kombineras med att fordon som släpper ut mer beskattas än hårdare. Statens intäkter från straffskatten kommer vida att överstiga de bonuspengar som betalas ut vid köp av ny bil. Risken är därför att effekten blir den motsatta genom att fler behåller sin gamla bil, som i regel har högre utsläpp, samtidigt som exklusiva elbilar subventioneras.

Även de som kör tjänstebil drabbas. Från och med nästa år kommer förarna att beskattas för värdet av trängselskatten, i stället för som i dag då värdet för trängselskatt ingår i förmånsvärdet (som beräknas schablonmässigt av Skatteverket). För den som kör mycket bil i Stockholm eller Göteborg kan det handla om tusentals kronor per år.

– Höjningarna drabbar många utan reella alternativ till bilen. De är orättvisa och svåra att med sakliga argument motivera. Bilen behövs både för att få arbetsmarknaden att fungera och för att privatlivet ska gå i hop. En klok politik börjar med den utgångspunkten, säger Christian Ekström, vd på Skattebetalarna.

Regeringen har heller inte givit upp tankarna på en kilometerskatt även om förslaget dröjer.

Bensinskatt höjningarna irriterar Skattebetalarnas medlemmar mest, enligt en enkät som föreningen genomfört på uppdrag av Sunt Förnuft. Överlag är missnöjet stort med regeringens skattepolitik som får betyget underkänt. Fram för allt ogillas höjningar som inte är synliga.

Text: Mats Lundström

UNDERKÄNT

OMFATTANDE MISSNÖJE MED REGERINGENS SMYGHÖJNINGAR

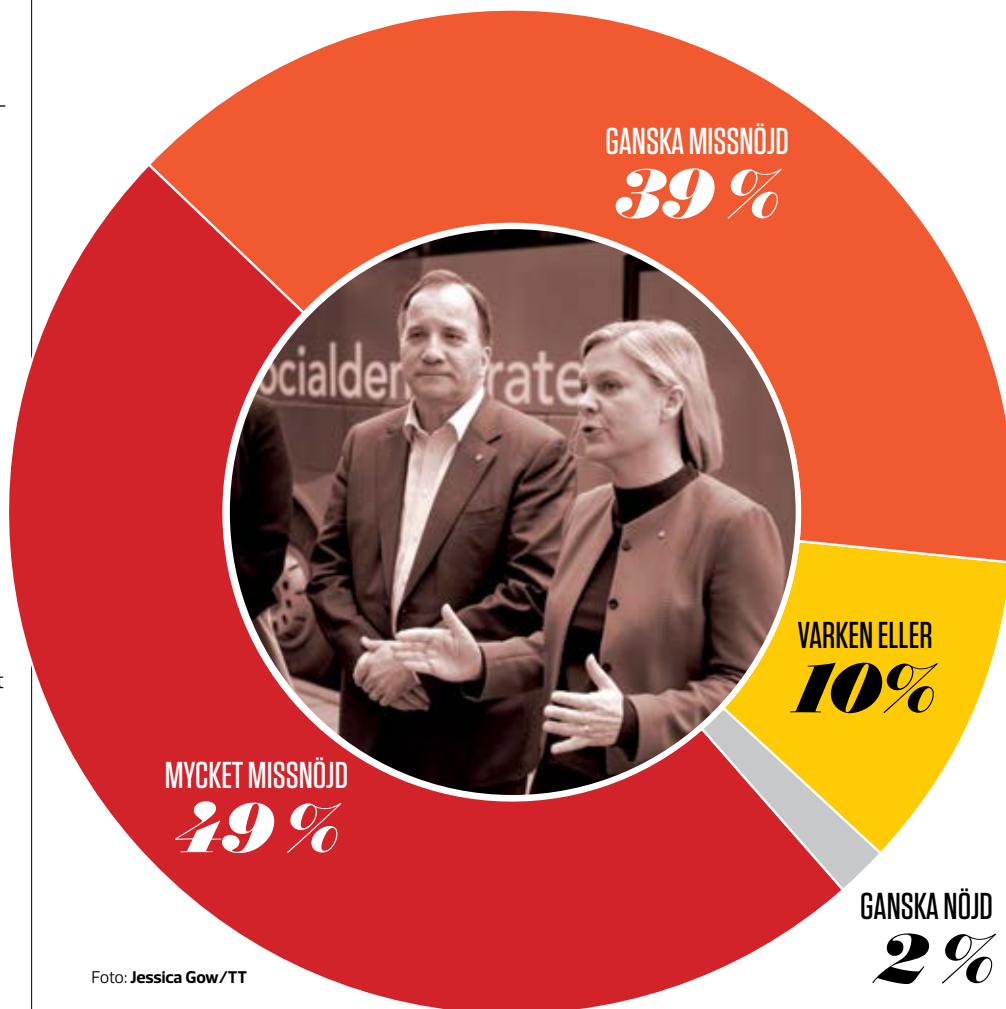

Foto: Jessica Gow/TT

Hälften ger regeringen underkänt

Vad anser du om regeringens skattepolitik under denna mandatperiod? Betygskala 1–5.

■ 1. Mycket missnöjd	49%
■ 2. Ganska missnöjd	39%
■ 3. Varken nöjd eller missnöjd	10%
■ 4. Ganska nöjd	2%
■ 5. Mycket nöjd	0%

(Genomsnittligt betyg: 1,6)

Enkäten visar att nio av tio medlemmar är mycket eller ganska missnöjda med regeringens skattepolitik under mandatperioden. Inte så konstigt då mer än hälften (56 procent) av enkättagarna har påverkats av skattehöjningarna. Enkäten visar tydligt att höjd bensinskatt och den årliga indexuppräknigen påverkar många. Två tredjedelar är mest kritiska mot just den höjningen. Många är överlag upprörda över den dolda höjning som indexeringen innebär.

– Ta bort alla skattehöjningar som anger miljövinster som skäl då de inte har någon inverkan på miljön utan bara smygbeskattar vanligt folk, skriver en medlem i en kommentar till enkäten.

Ett flertal har också reagerat kritiskt på höjd skatt på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar. Mer än hälften av enkättagarna tar upp skatten på sparande. Över en tredjedel upprörs även av regeringens långsammare uppräknig av brytpunkten för statlig inkomstskatt.

– Brytpunkten för statlig inkomstskatt är en ren symbolfråga och är skadlig för Sverige, kommenterar en medlem.

Andra höjningar som rör upp känslorna är försämrade Rot- och Rutavdrag samt slopad läxrut, höjd fordonsskatt, slopad avdragsrätt på pensionssparande och flygskatten.

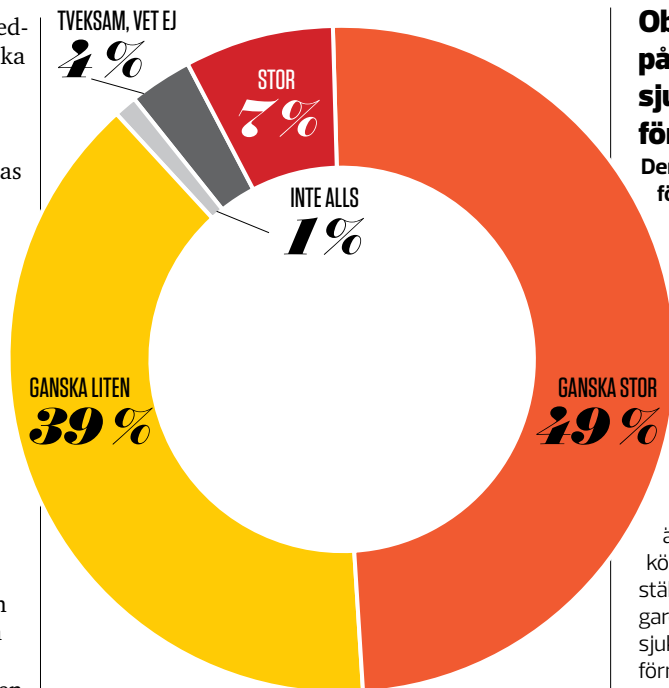
Enkäten innehöll även frågor om vad en kommande regering bör prioritera. De flesta förordar sänkt skatt för pensionärer, lägre inkomstskatt och omtag när det gäller drivmedelsskatterna, men det finns även förslag på hur slöseriet med skattemedel borde minska:

– Genomför besparingar inom statlig sektor genom att slå ihop verk och myndigheter så att resurser kan utökas för polis och rättssystem, skriver en medlem.

Ett enklare skattesystem för privatpersoner och fåmansföretag efterfrågas, liksom en annan syn på hur skatter fungerar och hur de påverkar samhället.

– Viktigast är att inse att höjda skatter inte är bra för landets ekonomi. Det är bättre om fler människor kommer i arbete och betalar skatt, tycker en medlem som besvarat enkäten. ■

Fotnot: Webbenkäten skickades till 1000 slumpmässigt utvalda medlemmar i slutet av juni. Enkäten har besvarats av 320 medlemmar, en svarsfrekvens på 32 procent.

Så mycket påverkas privatekonomin

I vilken utsträckning har din privatekonomi påverkats av de skattehöjningar som ägt rum?

Stor	7%
Ganska stor	49%
Ganska liten	3%
Inte alls	1%
Tveksam, vet ej	4%

VILKA SKATTER IRRITERAR MEST?

Vilka skattehöjningar är du mest kritisk till under perioden? Ange max tre stycken. (Andel av de svarande i procent inom parantes.)

- Höjd bensinskatt och ny årlig indexuppräknig (66%)
- Höjd skatt på sparande i ISK och kapitalförsäkring (52%)
- Försämrade brytpunkt för statlig skatt 2016 – 2017 (35%)
- Försämrade Rot- och Rutavdrag samt slopad läxrut (35%)
- Höjd fordonsskatt (30%)
- Slopad avdragsrätt pensionssparande (20%)
- Flygskatten (17%)
- Förmånsbeskattning av privata sjukvårdsförsäkringar (träder i kraft 1 juli) (11%)
- Avtrappat jobbskatteavdrag (för inkomster strax över 50 000 kronor/månad) (9%)
- Slopad skattereduktion för gåva till välgörenhet (8%)
- Höjda arbetsgivaravgifter, äldre (delvis återställare) (8%)
- Höjda arbetsgivaravgifter för unga (återställare) (4%)
- Höjd SINK-skatt för utlandsboende (2%)
- Höjd skatt på tobak och alkohol (1%)

Obegriplig skatt på privata sjukvårdsförsäkringar

Den 1 juli trädde regeringens förmånsbeskattning av privata sjukvårdsförsäkringar i kraft.

– Av alla nya skatter som kommit under mandatperioden tar den här priset i obegriplighet, säger Christian Ekström, vd på skattebetalarna.

Sverige har bland de högsta skatterna och ändå de längsta värdköerna i Europa. Därför ställer sig många företagare frågan varför privata sjukvårdsförsäkringar ska förmånsbeskattas. Förslaget berör 468 000 löntagare och företagare.

Beskattningen, som beräknas dra in 1,2 miljarder, leder enbart till ökad belastning på den offentliga vården och förlängda sjukskrivningar. Dessutom innebär den att innehavaren av försäkringen nu får betala en tredje gång för sin vård: Först via den vanliga inkomstskatten, sedan genom den privata sjukvårdsförsäkringen (även om det tekniskt sett är arbetsgivaren som betalar den handlar det ofta om ett minskat löneutrymme) och sedan en gång till genom förmånsbeskattning.

– Den nya skatten är oanständig och dessutom kontraproduktiv genom att trycket ökar på den offentliga vården vilket riskerar att öka kostnaderna för sjuklön och sjukpenning, säger chefekonom Sofia Linder.

Skattebetalarna anser att regeringen har drivit en företagarfientlig politik under hela mandatperioden.

– Att alliansen inte stoppade förslaget är obegripligt. Det fanns inga formella hinder för en samlad opposition att fälla det, säger Christian Ekström.

HÖG INKOMST

GRUPPEN HAR FÅTT DE I SÄRKLASS STÖRSTA HÖJNINGARNA

Välavlönade men inte överdrivet välbeställda hushåll är de stora förlorarna under mandatperioden. Över huvud taget är medelklassen den grupp som drabbats av de största skatthöjningarna under perioden.

När regeringens skattepolitik ska sammanfattas visar det sig att stora grupper drabbats av höjningar. Värst är det för löntagare som tjänar mer än 56 000 kronor per månad.

De har både fått ett minskat jobbskatteavdrag och påverkats av trixandet med brytpunkterna. Numerärt gäller det drygt 300 000 personer.

Enligt regeringen är man dock höginkomsttagare vid 39 000 kronor för då inträder statsskatten. Det gäller en avsevärt större grupp om 1,4 miljoner inkomsttagare. Våldigt många traditionella yrkesgrupper med eftergymnasial utbildning tvingas

i dag betala statlig skatt; barnmorskor, poliser och lärare, för att nämna några.

– Så fort de börjar tjäna mer får de behålla mindre än

Dyrare att spara

Hushållens sparande har förändrats under mandatperioden till följd av politiska beslut. Avdragsrätten för privat pensionssparande försvann och skatten på investeringspar-konto (ISK) höjdes.

HÖGINKOMSTHUSHÅLL – MEDELÅLDERS PAR

Två vuxna med månadslöner på 55 000 kronor respektive 80 000 kronor. Bor i villa med en högre årlig elförbrukning (35 000 kWh) än snittet och har köpt Rot-tjänster för 150 000 kronor 2016–2018 (50 000 kronor/år). De har två bilar som årligen går totalt 2 500 mil (22 procent av bilhushållen kör minst 2 500 mil/år). De har varsin privat sjukvårdsförsäkring via arbetsgivaren och besparingar i aktier och fonder på ett ISK-konto motsvarande 300 000 kronor samt var sitt privat pensionssparande. Hushållet har två barn, 17 och 20 år.

Höjda skatter:

Höjd inkomstskatt ...	49 820
... varav sänmtre uppräknmg av brytpunkterna	12 820
... varav avtrappat jobbskatteavdrag	37 000
Privat pensionssparande, slopad avdragsrätt	10 800
Förmånsbeskattning privat sjukvårdsförsäkring* (2 st)	4 322
ISK och kapitalförsäkringar, höjd skatt	2 325
Höjd bensinskatt	7 400
Höjd fordonsskatt	2 160
Höjd elskatt	2 169
Försämrat Rot-avdrag	30 000
SUMMA HÖJDA SKATTER	108 996

Sänkta skatter och höjda transfereringar:

Skattereduktion fackföreningsavgift ** (2 st)	1 350
Höjt barn- och studiebidrag	4 800

MINDRE I PLÅNBOKEN (under mandatperioden)

102 846

* Beräknat efter en normal företagsbetald sjukvårdsförsäkring med årspremie på 5 000 kronor, samt att förmånsvärdet uppgår till 75 procent av premien. Detta beskattas med marginalskattesatsen 55,12 procent respektive 60,12 procent. Trädde i kraft den 1 juli men vi visar helårseffekten.

** Fackföreningsavgift i Unionen = 2 700 kronor/år x 2 personer. Trädde i kraft den 1 juli men vi visar helårseffekten.

*** Sänkt skatt för pensionärer avser den lägre pensionen 2016–2017 och båda 2018 då den högre pensionen fick sänkt skatt med 838 kronor för helåret.

hälften av de sist intjänade hundralap-parna, säger chefekonom Sofia Linder.

Hon ser en röd tråd under mandat-perioden där höjda skatter och bidrag driver en inverterad arbetslinje.

– Utbildning, arbete och företa-gande straffas konsekvent medan

bidragen skruvas upp. Personligt an-svarstagande ställs mot ett kollektivis-tiskt bidragsberoende. Vänsterpartiets påverkan på skattepolitiken har varit påtagligt under mandatperioden, säger Sofia Linder. ■

Påhejad av Vänsterpartiet höjde regeringen skatten på sparande två gånger under mandatperioden. Den sista höjningen drabbade ISK.

Med nästan två miljoner konton är spar-formen populär i de breda folklagren. Även

om ISK fortfarande är den bästa sparformen är motiven för skatthöjningen ifrågasatta.

Frågan är snarare varför det breda spa-randet ska styras av politiska nycker.

– Det sänder fel signaler och skapar en stor osäkerhet för sparformens framtida

MEDELINKOMST

KRAFTFULL FÖRSÄMRING ÄVEN FÖR BREDA GRUPPER

Normalinkomsttagare har också drabbats av skattehöjningar 2015–2018. Sämre uppräknig av brytpunkten, höjda drivmedelsskatter och ökad beskattning på el är de största posterna.

Regeringen har inte dragit sig för att påföra breda grupper av löntagare högre skatt. På vilket sätt har då normalhushållet fått valuta för höjningarna? Rapporten visar snarare att den offentligt finansierade servicen blir allt sämre med längre vårdköer och en skola med sjunkande resultat. Chefekonom Sofia Linder säger att det snarare visar att problemen inte kan lösas med skattehöjningar:

– Många höjningar är improduktiva. I många fall leder de till lägre aktivitet i ekonomin vilket är allvarligt. Att regeringspartierna inte har förstått det självklara sambandet är obegripligt, säger hon. ■

villkor, säger chefekonom Sofia Linder. När ISK-konton infördes 2012 betalade kontoinnehavaren 0,5 procent i skatt på kapitalet. Den dras varje år och avgörs av statslåneräntan. Sjunker den räntan minskar även ISK-skatten. Med minusränta bottnade

NORMALINKOMSTHUSHÅLL – BARNFAMILJ

Två vuxna med månadslöner på 30 000 kronor respektive 39 500 kronor. Bor i villa med en genomsnittlig årlig elförbrukning (25 000 kWh) och har köpt Rot-tjänster för totalt 70 000 kronor under 2016–2018 (cirka 23 000 kronor per år). De har en bil som årligen går 1 222 mil (genomsnittlig körsträcka per bil). En har privat sjukvårdsförsäkring via arbetsgivaren. Vidare har de besparingar i aktier och fonder på ett ISK-konto motsvarande 100 000 kronor samt varsitt privat pensionssparande. De har två barn under 18 år.

Höjda skatter:

	Totalt 2015–2018
Höjd inkomstskatt (sämre uppräknig av brytpunkten)	5 800
Privat pensionssparande, slopad avdragsrätt	10 800
Förmånsbeskattning privat sjukvårdsförsäkring* (1 st)	1 950
ISK och kapitalförsäkringar, höjd skatt	775
Höjd bensinskatt	3 640
Höjd fordonsskatt	1 080
Höjd elskatt	1 527
Försämrat Rot-avdrag	14 001
SUMMA HÖJDA SKATTER	39 573
Sänkta skatter och höjda transfereringar:	
Skattereduktion fackföreningsavgift** (2 st)	1 350
Höjt barnbidrag	4 800
MINDRE I PLÅNBOKEN (under mandatperioden)	33 423

* Beräknat efter en normal företagsbetald sjukvårdsförsäkring med årspremie på 5 000 kronor, samt att förmånsvärdet uppgår till 75 procent av premien. Detta beskattas med marginalskattesatsen 52,12 procent. Trädde i kraft den 1 juli men vi visar helårseffekten.

**Fackföreningsavgift i Unionen = 2 700 kronor/år x 2 personer. Trädde i kraft den 1 juli men vi visar helårseffekten.

Så funkar brytpunkterna

Till de mer svartydda skattehöjningarna hör förändringarna i de så kallade brytpunkterna som drabbat cirka 1,4 miljoner löntagare.

Brytpunkterna är viktiga eftersom de styr nivåerna för när statlig inkomstskatt ska betalas. Det finns två stycken. Den första börjar för de som tjänar cirka 39 000 kronor per månad genom att de får betala 20 procent i statlig skatt på inkomster ovanför gränsen och utöver kommunal skatt. Den andra gränsen går vid 56 300 kronor där

man betalar ytterligare fem procentenheter i skatt (värnskatt).

Gränsen för när man ska betala statlig skatt höjs varje år för att följa den allmänna inkomstutvecklingen och inflationen. I normala fall höjs brytpunktens nivå med inflationen plus två procentenheter. Under mandatperioden har regeringen dock frångått den regeln genom att både frysa brytpunkten och räkna upp den i långsammare takt. Det har inneburit skattehöjningar och att fler betalar statlig inkomstskatt.

ISK-skatten på 0,27 procent 2015 och har nu ökat till 0,45 procent. Fortfarande lågt, men 0,07 procent beror på skattehöjningen.

– Problemet är inte skattesatsens storlek i sig utan att politiker är inne och ändrar förutsättningarna. Det undergräver förtroendet

för sparformen. När kommer nästa förändring, undrar Sofia Linder.

Fotnot: Kapitalförsäkring har samma skatt som ISK, men har oftare extraavgifter som gör det svårare att beräkna skatten.

PENSIONÄRER

TROTS SKATTESÄNKNINGAR FÖRLORADE ÄLDRE

Efter hård press påbörjade regeringen sänkningar av skatten på pension för att jämna ut skatteklyftan gentemot löntagarna. Pensionärerna är den enda grupp som fått skattelättnader under mandatperioden, men är ändå förlorare i slutändan.

Skattebetalarna har under mandatperioden arbetat hårt för att regeringen skulle leva upp till den enda substantiella skattesänkning som Socialdemokraterna utlovat. Partiet gick till val på att avskaffa den så kallade pensionärsskatten, skillnaden i skatt mellan en lika stor pensions- och arbetsinkomst som uppkommit till följd av jobbskatteavdraget.

I det första steget skulle skatteskillnaden avskaffas för alla med garanti-pension. I det andra steget skulle sedan skillnaden tas bort vid en pension upp till 12 000 kronor i månaden. Det tredje steget – att ta bort skillnaden helt och hållet – villkorades till att ha nått Socialdemokraternas jobb-mål, att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020.

Sverige har, när det gäller arbetslösheten, tappat sju placeringar mot de andra EU-länderna sedan regeringen tillträdde och målet är nu helt oralistiskt. Det har därför varit en seg process att få regeringen att genomföra skattelättnaderna för pensionärerna. Våren 2016 granskade Skattebetalarna regeringens första steg och fann att den omfattade 200 000 färre pensionärer än utlovat. Det innebar även att 800 000 pensionärer – det vill säga fyra av tio av alla pensionärer i landet – inte fick ta del av skattesänkningarna. Gruppen fick snarare höjd skatt.

I år sänktes skatten för 1,4 miljoner pensionärer med en månadspension på mellan 10 000 och 35 000 kronor.

TUNNARE PLÅNBOK FÖR PENSIONÄRSHUSHÄLLET

Två personer med månadspensioner på 17 000 kronor respektive 40 000 kronor. Bor i villa med en genomsnittlig årlig elförbrukning (25 000 kWh) och har köpt Rot-tjänster för totalt 40 000 kronor under 2016–2018. De har en bil som de årligen kör 1 222 mil (genomsnittlig körsträcka per bil). Paret har besparingar i aktier och fonder på ett ISK-konto motsvarande 200 000 kronor.

Höjda skatter:	Totalt 2015–2018
Höjd inkomstskatt (sämre uppräknad brytpunkt) *	1 620
ISK och kapitalförsäkringar, höjd skatt	1 550
Höjd bensinskatt	3 640
Höjd fordonskatt	1 080
Höjd elskatt	1 527
Försämrat Rot-avdrag**	8 000
SUMMA HÖJDA SKATTER	17 417
Sänkta skatter:	
Sänkt pensionärsskatt ***	4 950
MINDRE I PLÅNBOKEN (under mandatperioden)	12 467

* Pensionen på 40 000 kronor/mån ligger nära brytpunkten för statlig inkomstskatt. Ökningen av prisbasbeloppet som styr grundavdraget och brytpunkten medför att inkomsten hamnar under brytpunkten 2018.

** Beräknat på Rot-köp 2016 med 20 000 kronor och 10 000 kronor vardera för 2017 och 2018.

*** Sänkt skatt för pensionärer avser den lägre pensionen 2016–2017 och båda 2018 då den högre pensionen fick sänkt skatt med 838 kronor för helåret.

– Det är en viktig skattesänkning även om den inte omfattar alla. Men avgörande för stärkta pensioner är en gynnsam skattepolitik för arbete och företagande och där har skatterna i stället höjts, kommenterar chefekonomen Sofia Linder. Störst sänkning har de med 17 000

kronor per månad fått. Där har skatte-klyftan mellan lön och pension slutits helt. Det motsvarar en sänkt skatt med 5 000 kronor för helåret (400 kronor per månad) vid genomsnittlig kommunalskatt. Därefter trappas skattesänkningen av på pension upp till 35 000 kronor då sänkningen uteblir helt. ■

Sänkning av sedan 2008

	Kronor per månad	
	Alliansen	S + MP
15 000 kronor/månad	875	360
20 000 kr/mån	980	320
30 000 kr/mån	1 010	100
40 000 kr/mån	910	0

I det längre perspektivet bleknar den nuvarande regeringens sänkningar jämfört med de alliansen åstadkom för pensionärgruppen.

Källa: Ekonomifakta

Det parlamentariska läget lär bli besvärligt efter valet samtidigt som det finns skriande utmaningar att ta tag i. Sunt Förnuft har pratat med några sakkunniga inom några områden som behöver politiska lösningar.

UTMANINGARNA

SKRIANDE BEHOV AV POLITISKA REFORMER PÅ EN RAD OMRÅDEN

MIGRATIONEN: Nu går integrationen något snabbare, men det är till stor del drivet av högkonjunkturen, enligt **Mats Hammarstedt**, professor i nationalekonomi vid Växjö universitet.

Är invandringen en kostnad för skattebetalarna?

– Det är en kostnad även om man inte vet exakt hur stor den kommer att bli. Den avgörs av hur väl integrationen fungerar. Den långsamma integrationstakten har varit en kostnad sedan 1980-talet. Hur stor den kostnaden kommer att bli avgörs av hur väl det svenska samhället lyckas höja humankapitalet hos nyanlända.

Kan den bli lönsam?

– Ja, om invandrarna kommer i arbete. För det krävs en räkna av åtgärder, grundläggande utbildning, arbetsmarknadsåtgärder och sänkta ingångslöner. Det är nödvändigt för att inte permanenta problemen.

Kan sänkt skatt skapa bättre integration?

– Det ändrar individens incitament att ta ett arbete, men man måste också ändra företagets kostnader för att anställa.

KONKURRENSKRAFTEN: Svensk industri ångar på, men konjunkturen har toppat. Det menar **Mats Kinnwall**, chefekonom på Teknikföretagen.

Stundar lågkonjunktur?

– Det är vanskligt att sia om. Det handlar snarare om en långsam avkyllning. En kraftigare avmattning kan dock inte uteslutas, i synnerhet om handelskriget skulle eskalera.

Ser du andra problem för exportindustrin?

– Produktivitetens utvecklingen, det vill säga hur mycket som produceras utifrån en viss mängd resurser, är inte lika imponerande. Kronförsvagningen har gett exporten skjuts, men minskat omvandlingstrycket. Här kan politiken göra en hel del för att skapa goda konkurrensvillkor med rimliga skatter och regelförenklingar.

Behöver svenska skatter jämkas med omvärlden?

– Ja, konkurrensen om kompetent arbetskraft är stenhård. Det måste vara attraktivt att utbildas sig och arbeta i Sverige. Då kan vi inte ha mindre fördelaktiga villkor än andra länder.

VÄLFÄRDEN: Stora utmaningar väntar. Det tror **Bettina Kashefi**, chefekonom på Svensk Näringsliv.

Regeringen säger att det går bra nu. Stämmer det?

– Den förenklade retoriken gör mig upprörd. BNP har ökat, men per capita har ökningen varit långsammare än för jämförbara länder. Det är bekymmersamt att så få känner oro för ekonomin.

Hur ska välfärden kunna förbättras?

– Två faktorer driver kostnaderna, dels demografin med många unga och allt fler riktigt gamla, dels kostnaderna för utrikesfödda. Det kan inte lösas med mer resurser eller höjda skatter. I stället finns en effektiviseringspotential i offentliga sektorn. Det finns många goda exempel som kommuner och landsting borde ta till sig.

Vilka utmaningar väntar?

– Från bidrag till jobb är en knäckfråga. Får vi inte in invandrarna på arbetsmarknaden kommer vi att få stora problem. Det ska alltid vara lönsamt att ta ett arbete. Hur det ska konstrueras måste lösas snart.

FINANSPOLITIKEN: **John Hassler**, professor i nationalekonomi och tidigare ordförande i finanspolitiska rådet, säger att statens finanser är stabila, men att det kan finnas behov av att se över regelverket.

Vad händer inom finanspolitiken närmaste åren?

– Från och med budgetåret 2019 ändras överskottsmalet till en tredjedels procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. En befogad sänkning.

Vad innebär det?

– Det motsvarar ett ökat reformutrymme på 30 miljarder, som redan är uttömt.

Hur då?

– Miljarderna upprätthåller en konstant standard i offentlig sektor när det gäller personalitet och löneökningar.

Ska finanspolitiken vara fortsatt expansiv?

– Ja, det är rimligt att hjälpa Riksbanken att nå inflationsmålet. Det kan dock innebära en konflikt med det finanspolitiska regelverket, vilket kan accepteras om det är tydligt motiverat.

BOSTADSPOLITIKEN: **Nils-Eric Sandberg**, expert på boskatter och tidigare ledarskribent i Dagens Nyheter. Han tycker politikerna bör lära av historien.

Vad ska en kommande regering prioritera?

– Slopas byggmoms och bort med hyresregleringar. Avkastningen betyder mycket för byggandet. Historiskt sett har byggandet alltid tagit fart när regleringar har slopats oavsett konjunktur. Politiker behöver läsa mer ekonomisk historia.

Och på skatteområdet?

– Flyttskatterna ska bort helt och hållet, om det inte handlar om spekulering. I andra länder fasas flyttskatten ut efter ett antal år av ägande.

Och ränteavdraget?

– Det ska vara kvar. Slopas det finns det risk för skattearbitrage i stor skala – alla som har företag kommer att lägga sitt boende i firman där kapitalbeskattningen är lägre. Avdraget ska vara kvar också ur fördelnings-synpunkt. För dem som tar nya lån är avdraget viktigt. Det bör också införas ett skattesubventionerat bosparande.